

Bilişim Teknolojisi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Evaluation of Prospective Information Technology Teachers' Attitudes towards Teaching Profession

Aslıhan TÜFEKÇİ¹, Handan KOCABATMAZ²

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojisi Eğitimi.
asli@gazi.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.
handank@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu araştırma ile Gazi Üniversitesi'nde bulunan üç farklı fakülte'deki Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği bölümlerinin 4. sınıfında okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2012-2013 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü, Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü ve Teknik Eğitim Fakültesi Elektronik-Bilgisayar Eğitimi Bölümüne devam eden toplam 330 öğrenciden oluşmakta olup çalışma grubunun %77'sine ulaşılmıştır. Araştırma ile öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarının cinsiyet, mezun oldukları lise, öğrenim gördükleri fakülte değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Öğrenim gördükleri bölümü isteyerek seçen toplam öğretmen adayları ile isteyerek seçmeyenlerin mesleğe yönelik tutum puanları arasında da anlamlı bir fark bulunmazken fakülte'lere göre Gazi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının arasında bölümü isteyerek seçenler lehine anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca toplam ve ayrı ayrı her üç fakülte'deki öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum puanlarının mezun olunca öğretmenlik yapmak isteme değişkenine göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı, farkın öğretmenlik mesleği yapmak isteyen öğretmen adaylarının lehine olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Tutum Ölçeği.

ABSTRACT

The current study aims at examining the attitudes of fourth-year students attending computer teaching departments of three different faculties in Gazi University towards teaching profession with regards to different variables. The population of the study consists of 330 students attending the computer teaching departments of the following faculties in Gazi University: Industrial Arts Faculty; Education Faculty and Technical Education Faculty. 77 % of this population is involved in the study as participants. The results of the study reveals that the attitude points of the prospective computer teachers are not significantly different according to the variables "sex, the

high school they graduated from, and the faculty they attend. Similarly, there is not a significant difference between the attitude points of the participants who willingly selected the department and those who were reluctant in choosing their current department. However; as for the faculties, a significant difference is found between the attitude points of the prospective teachers attending Gazi Education Faculty with regards to reluctance or willingness in the selection of the department. Finally; overall and individual attitude points in each three faculties significantly differ according to variable of "willingness to work as a teacher after the graduation" and here the difference is found to be in favor of the prospective teachers who are willing to work as teacher after graduation.

Keywords: Teaching Profession, Attitude Towards Teaching Profession, Attitude Scale.

GİRİŞ

İçinde yaşadığımız bilgi çağında her ne kadar öğrenciler bilgiye doğrudan erişebilecek teknoloji ve olanaklara sahip olsalar da öğretim programlarının gelecek nesillere aktarılması için öğretmenlere duyulan gereksinim hiç bir çağda değişmeyecektir.

Yeni çağın teknolojilerini günlük hayatlarında aktif olarak kullanmakta olan öğrenciler eğitim sürecinde; bilgiye hızlı erişen, etkin olarak işleyebilen, en uygun şekilde iletebilen, etkili, bağımsız ve bilimsel düşünme yetisine sahip, bu düşünce şeklini öğrencilere yansıtabilen, sürekli kendisini geliştiren, yaratıcı ve yenilikçi öğretmenlere gereksinim duymaktadırlar. Bu gereksinim, öğretmenden beklenen davranış biçimlerinin en az alan bilgisi kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Unutulmamalıdır ki, herhangi bir eğitim sisteminin başarısı, eğitim sisteminin temel unsuru olan öğretmenlerin nitelikleri ile doğrudan ilişkilidir(Keser, Bayır ve Numanoğlu, 2009).

Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin; öğretim sürecinde öğrencinin gereksinimlerini ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, insan ilişkilerini ve iletişim becerilerini geliştirebilen, öğrencileri grup çalışmalarına özendirilen ve grupta aktif rol almalarını sağlayan, boş zamanlarını değerlendirmede danışmanlık yapabilen, çevre incelemelerinde rehberlik edebilen, öğrenciyi merkeze alan, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yardım edebilen, öğretimi planlayan, öğretim sırasında uygun ve farklı yöntem ve teknikleri kullanabilen, öğrencinin bilişsel, duyuşsal, devinişsel davranışlarını uygun yöntem ve araçlarla değerlendiren, öğretim materyallerini

hazırlayan, öğrencileri doğru davranışlar sergilemeleri için özendiren, disiplinler arasında bağlantı kurabilen, öğrenmeyi öğrenen ve öğrendiğini öğretebilen, bilgiye ulaşma yol ve yöntemlerini öğrenciye kazandıran, zeka türlerini ve öğrenme stillerini bilen, mesleğe hazırlamada öğrencilere yardımdan kaçınmayan, analiz ve eleştiri yapabilen bir düşünme yeteneği ile birlikte yansıtıcı düşünme yeteneğine sahip ve bunlarla birlikte yeterli alan ve alan öğretimi bilgisine sahip olmaları gerektiğini ortaya koymaktadır (Erden, 1998; Çeliköz, 2000; Ergezen, 2003; Aksu, 2005; Kavcar ve arkadaşları, 2007, Akt. Numanoglu ve Bayır, 2009).

Öğretmenlerden beklenen ve her geçen gün değişiklik göstererek artan davranış değişikliklerini etkileyen önemli unsurlardan biri de tutumdur. Tutum, sosyal algımızla birlikte davranışlarımızı etkilemektedir. Kağıtçıbaşı (1999) tutumu “bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan bir eğilim” olarak tanımlamaktadır. Öğretmenlere eğitimleri süresince mesleklerini icra ederken gerekli olan bilgi ve beceriler kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu bilgi ve beceriler öğretmen adaylarının gelecekteki davranışlarını belirlemek amacıyla verilmektedir. Öğretmenlerin mesleklerinin gerekliliğini etkin şekilde yerine getirebilmeleri için ise mesleklerine karşı olan tutumlarının olumlu olması çok önemlidir. Bu nedenle, eğitim sürecinde öğretmen adaylarına meslekleri ile ilgili hangi olumlu koşullamaların verileceğinin önceden belirlenmiş olması ve kişilerin bu koşullamalar hakkındaki tutumlarının ölçülmesi gerekmektedir (Jinks ve Lorsbach, 2003). Unutulmamalıdır ki, mesleğe karşı sahip olunan tutum, iş doyumunun ve mesleğe bağlılığın bileşenlerinden birisidir (Robbins 1994). Medved (1981), Schackmuth (1979), Weaver (1977) ve Holdaway (1978) gibi araştırmacıların yaptıkları araştırmaların sonuçları öğretmenlerin mesleklerine bakış açılarının (tutumların) olumlu olmasının iş doyumunu üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğuna işaret etmektedir (Akt. Tanrıoğen 1997).

Çeşitli meslek alanlarında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu belirlemek üzere birçok çalışma yapılmıştır. Bunlardan Hacıömeroğlu ve Taşkın (2010) fen bilgisi öğretmenliği ve ortaöğretim fen ve matematik alanlarında; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen

(2007) sınıf öğretmenliği, matematik öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ile fen bilgisi öğretmenliği alanlarında; Uğurlu ve Polat (2011) yine sınıf öğretmenliği alanında; Tanel, Şengören ve Tanel (2007) fizik öğretmenliği alanında; Yeşil (2011) Türkçe öğretmenliği alanında; Pehlivan (2008) sınıf öğretmenliği alanında; Akpınar, Yıldız ve Ergin (2006) fen bilgisi alanında; Derman, Özkan, Altuk ve Mülazımoğlu (2008) kimya öğretmenliği alanında, Numanoğlu ve Bayır (2009) Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği alanında ve Keser, Bayır ve Numanoğlu (2009) İngiliz ve Amerikan Dili ve Edebiyatı bölümleri 4. sınıf öğretmen adaylarından Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde öğretmenlik formasyonu sertifika programı alanlarında yaptıkları çalışmalarla öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını ölçmüşlerdir. Ayrıca Yüksel (2004) ve Başbay, Üner ve Bümen (2009) yaptıkları çalışmalarda Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmışlardır. Eraslan ve Çakıcı (2011) ise Pedagojik Formasyon öğrencileri üzerinde benzer bir çalışma yapmışlardır. Farklı alanlardaki öğretmen adayları üzerinde yapılan bu çalışmalarda, adayların tutumları farklı değişkenler açısından incelenmiş ve çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca, Bursalıoğlu (1981), Aşkar ve Erden (1987), Özgür (1994), Soran, Demirci ve Atav (1996), Tanrıoğan (1997), Erkuş, Şanlı, Bağlı ve Güven (2000), Moran ve Hoy (2001), Çetin (2006), Üstüner (2006), Temizkan (2008) ise öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçekleri geliştirmişlerdir.

Konu ile ilgili yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise şu araştırmalara rastlanmıştır. Pigge ve Marso (1987), öğretmen adaylarının eğitimleri boyunca kaygı, davranış, ilgi ve öğretmen olma konusundaki güvenlerini seçilen öğrenci karakteristikleri ile bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemişler, bu amaçla üç grup halinde 581 öğretmen adayını üç aşamada karşılaştırmışlardır. Woolfolk ve Hoy (1990), 182 öğretmen adayı için etkinlik yapısı ve anlamını, etkinliğini ölçen ve öğretmen adaylarının motivasyon ile ilgili inançlarını inceleyen bir çalışma yapmışlardır. Riggs (1991), 210 ilköğretim fen öğretmeni adayının öz-yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek üzere yaptığı çalışmada erkek öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin kadınlara göre daha yüksek olduğunu ortaya

çıkarmıştır. Ghaith ve Yaghi (1997) öğretmen deneyimi, etkililik ve davranışlar arasındaki ilişkilerin öğretimde yenilik uygulamalarında öğretmenlerin tutumlarına etkisini inceleyen bir çalışma yapmışlardır. Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının akademik performansını pek çok yönden etkilediğini ifade eden Pajares (2002), yaptığı çalışmada, cinsiyet, öz-yeterlik ve öz-düzenleyici öğrenme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Coultas ve Lewin (2002) ise Gana, Lesoto, Malavi ve Trinidad ve Tobago'daki 965 öğretmen adayı üzerinde yaptıkları araştırma ile öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmen yeterlilikleri hakkındaki algılarını karşılaştırmalı olarak araştırmışlardır. Johnson ve Howell (2005) ise, ikinci sınıf eğitim psikolojisi dersine kayıtlı 124 öğretmen adayı üzerinde not tutma, kapsayıcı eğitim, öğrenme stratejileri öğretimi, işbirlikli öğrenme ve sınıf yönetimi ile ilgili tutum ve davranışlarda değişikliği araştırdıkları bir çalışma yapmışlardır. Kyriacou ve Kunc (2007), Kuzey İngiltere'de 300'den fazla öğretmen adayına uyguladıkları anket sonrası 28 öğretmen adayını üç yıl boyunca izlemiş ve öğretmenlik hakkındaki beklentileri üzerinde bir çalışma yapmışlardır. Lašek ve Wiesenbergová (2007), 34 erkek ve 104 kadın öğretmen adayı üzerinde yaptıkları çalışmada, 69 maddelik Likert tipi bir ölçek kullanarak öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarını ölçmüşlerdir.

Öğretmen yetiştirme programlarının, bu çalışmaların sonuçları dikkate alınarak hazırlanması ve yürütülmesi, öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili istek ve beklentilerine paralel bir tutum kazandırılmasını sağlayacaktır. Ülkemizde öğretmenler, Yüksek Öğretim Kurulu'na bağlı üniversitelerde bulunan eğitim fakülteleri tarafından, hizmet öncesi programlar aracılığıyla yetiştirilmektedir. Öğretmen yetiştiren hemen her bir program alanı, eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerinde tek bir program olarak hizmet vermekteyken, Bilişim Teknolojileri öğretmeni yetiştiren farklı hizmet öncesi programlar bulunmaktadır. Bu programların her biri farklı isimlere, farklı müfredatlara ve farklı misyonlara sahip olmakla birlikte, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından aynı alana Bilişim Teknolojileri öğretmeni olarak atanmaktadır.

Türkiye'de bilgisayar ve iletişim teknolojileri alanında çağın gerektirdiği niteliklere sahip bireyleri yetiştirecek öğretmenler, ilk olarak 1986 yılında Marmara Üniversitesi

Teknik Eğitim Fakültesinde Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği Bölümü'nün açılması ile yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu bölümün amacı elektronik ve bilgisayar alanında gelişmelere katkıda bulunacak teknik öğretmenler yetiştirmektir. Mezunlar öncelikli olarak mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında istihdam edilmektedir (Demirli, Kerimgil ve Donmuş 2012). Teknik Eğitim Fakülteleri de benzer misyonla Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği, Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği, Bilgisayar ve Kontrol Öğretmenliği, Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi gibi farklı isimler altında açtıkları bölümlerle Marmara Üniversitesi'ni takip etmişlerdir. Teknik Eğitim Fakültelerinde bu bölümlerinin açılmasına paralel olarak aynı yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi çalışmaları başlatılmış ve özellikle ilköğretim okullarında görevlendirilmek üzere Bilişim Teknolojisi Öğretmeni ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu gereksinimi karşılamak üzere, 20 Temmuz 1982 tarihinde yürürlüğe giren 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi içerisinde yer alan Teknoloji Eğitimi Bölümü'ne 1988 yılında Bilgisayar Eğitimi Programı ilave edilmiş ve bu bölüm de ilk Bilişim Teknolojisi Öğretmenlerini 1992 yılında mezun etmeye başlamıştır. Teknoloji Eğitimi Bölümü daha sonra, 3 Temmuz 1992 tarih ve 3837 Sayılı Kanun ile Gazi Üniversitesi bünyesinde "Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi" olarak yeniden yapılandırılmış ve bu bölüm "Bilgisayar Eğitimi Bölümü" adıyla yüksek öğretim programında yerini almıştır. Bölümün kuruluş amacı her ne kadar ilköğretim okullarında duyulan bilgisayar dersi öğretmeni gereksinimini karşılamak olsa da uzun yıllar ortaöğretim programlarındaki genel liselerin ve meslek liselerinin öğretmen gereksinimini de karşılamıştır.

Genel ve meslek liselerinin gereksinimini karşılayan Teknik Eğitim ve Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültelerini takiben, 1998 yılında YÖK'ün Dünya Bankasıyla ortaklaşa düzenlediği Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Programlarının Geliştirilmesi Projesi kapsamında Eğitim Fakülteleri bünyesinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) programı açılmıştır (YÖK, 1998). BÖTE bölümünün genel amacı; bilgisayar ve diğer bilgi teknolojileri konusunda lisans eğitimi vererek, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet ve özel statülü meslek liseleri, teknik liseler,

diğer ortaöğretim okulları ve ilköğretim kademeleri için Bilişim Teknolojisi Öğretmeni olmaya ve Öğretim Teknoloğu ünvanını taşımaya hak kazanan bireyler yetiştirme olarak belirlenmiştir. Böylece yaşanan hızlı gelişmelere paralel olarak toplumun her aşamasında bilgi teknolojilerinin yoğun bir şekilde kullanılması hedeflenmiştir.

Bilgisayar ve iletişim teknolojileri alanına öğretmen yetiştirecek lisans programları 1986 yılından 1998 yılına kadar çeşitliliklerini ve gelişimlerini tamamlarken, 1990'lı yıllarda genel liselerde de isteğe bağlı olarak bilgisayarların tanıtılmasına yönelik dersler açılmıştır. 1997 yılında da Milli Eğitim Bakanlığı ile Dünya Bankası tarafından ortaklaşa yürütülen "Milli Eğitimi Geliştirme Projesi" ile ortaöğretimdeki teknoloji altyapısı güçlendirilmiştir (Bayrakçı, 2005; Odabaşı, 1998). 1990'lı yılların sonlarında ilköğretim okullarında teknoloji laboratuvarları kurulmuş ve ilköğretim okullarında 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulacak seçmeli bilgisayar dersi hayata geçirilmiştir (Akt. Eyidoğan vd.,2011).

2000'li yıllara gelindiğinde "e-Avrupa Eylem Planı" çerçevesinde okullardaki projeksiyon cihazı, yazıcı, tarayıcı ve ADSL internet bağlantısı sayısı artırılarak 2009 yılı itibarıyla ilköğretim okullarının %94'ü, ortaöğretim okullarının ise %100'ünün geniş bant internet erişimine ulaşmaları sağlanmıştır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2009). Okullardaki bu alt yapı çalışmalarına paralel olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafında da 2005 yılından itibaren değişen ilköğretim programı kapsamında bilişim teknolojileri dersi seçmeli olarak 1. sınıftan 8. sınıfa kadar programda yerini almıştır (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2009).

Türkiye'de görev yapan öğretmenlerin hangi alanda derslere gireceğine dair düzenlemeleri içeren 17/07/2009 tarih ve 80 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ek çizelgesine göre bilişim teknolojisi derslerine; Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği, Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği, Bilgisayar ve Kontrol Öğretmenliği, Elektronik ve Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği, Bilgisayar Mühendisliği, Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği, Kontrol ve Bilgisayar Mühendisliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği, Matematik-Bilgisayar Bölümü, İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri, Bilgisayar Teknolojisi Bölümü/Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Bölümü ve

Bilgi Teknolojileri Bölümü mezunları atanmaktadır. Ancak, bu bölümlerden Bilgisayar Mühendisliği ve Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği Bölümlerinden mezun olanların öğretmenlik formasyonu sertifika programına katılarak bilişim teknolojileri öğretmeni olabiliyorken, Matematik-Bilgisayar Bölümü, İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri Bölümü, Bilgisayar Teknolojisi Bölümü/Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri Bölümü ve Bilgi Teknolojileri Bölümü mezunları öğretmenlik formasyonu sertifika programına katılarak Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları dışındaki okullarda da bilişim teknolojisi öğretmeni olabilirler. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünden mezun olanlar ise Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları dışındaki okullarda bilişim teknolojisi öğretmeni olabilmektedirler (<http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/76-2012>).

Belirlenen bu atama şekli ile farklı misyonlara sahip bölümlerden mezun olan öğretmen adaylarının ortaokullarda tek bir isimle “Bilişim Teknolojileri Öğretmeni” olarak atanmaları öğretmenler arasında statü problemlerine sebep olmakta iken 2/11/2009 tarihli ve 2009/15546 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ülke genelinde faaliyet göstermekte olan mesleki ve teknik eğitim veren fakülteler kapatılarak yerlerine farklı misyonlarda yeni fakültelerin kurulması kararlaştırılmıştır. Bu kararla, 16 Teknik Eğitim Fakültesi ile birlikte Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi bünyesinde bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştirmekte olan bölümler de 2009 yılı itibarıyla öğrenci alımını durdurmuşlardır. Bu durum, Türkiye’de bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştirmeye devam edecek tek bölümün Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümleri olduğu anlamına gelmektedir.

Yapılan bu değişikliği takiben 2010 yılında bilişim teknolojileri derslerinin ilköğretim ikinci kademe için seçmeli ders olması, alan öğretmenlerinin atanma sorunu yaşamaya başlamasına sebep olmuştur. Göreve atanan öğretmenler ise formatör öğretmen görevlendirmesi ile çalıştıkları okulların teknik işlerini yapmaya zorlanmaktadırlar. Dersin seçimlik olması, dersi seçen öğrencilerin derse gereken özeni göstermemelerine sebep olmaktadır. Seçmeli olan dersin not ile değerlendirilmemesi, programın amaçlarına ne derece ulaşıldığının belirlenememesi, programda gerekli düzeltme ve

güncellemelerin yapılamaması, öğrencilerin öğrenme yeterliliklerinin belirlenememesi, programın dinamik bir durumda olamaması konuları ilgili toplantılarda sıkça dile getirilmektedir. Günümüz bilgi toplumunda oldukça önemli olan temel bilişim teknolojisi öğretiminin ilkokulda yer almaması, ortaokullarda ise sadece seçmeli ders olması, bilgi toplumunu oluşturacak bireylerin bu alanda yeterli donanıma sahip olamamalarına sebep olacağı yönünde şüphelere sebep olmaktadır.

Yukarıdaki gelişmeleri takiben son olarak bilişim teknolojisi dersi, 2012-2013 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan 4+4+4 sistemi ile ikinci dört yıllık süreçte seçmeli ders olarak yer almakta ve dersin seçilme ihtimali ile birlikte verilebileceği öğrencilerin sayısının daha da düşüş yaşayacağı düşünülmektedir. Bu durum şu an tek bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştirmekte olan BÖTE mezunlarına duyulan gereksinimi azaltmakla birlikte, öğretmen ve öğretmen adaylarının morallerini, mesleğe yönelik tutumlarını da olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

Eğitim sisteminin niteliği, sistemin yürütücülüğünü yerine getiren öğretmenler ve öğretmen adaylarının mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve olumsuz ise olumlu yönde değiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Zira öğretmenlerin mesleklerine ilişkin tutumlarının öğrenciler üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu kabul edilmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda farklı eğitim kademeleri (ortaokul, lise ve meslek lisesi) için Bilişim Teknolojisi Öğretmeni yetiştiren farklı fakültelerdeki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmaya rastlanamamıştır. Gazi Üniversitesi'ne bağlı Bilişim Teknolojisi Öğretmeni yetiştiren üç ayrı fakültenin son sınıflarındaki öğretmen adayları ile yürütülen çalışmanın bu açıdan önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırma, kapatılmış eğitim fakülteleri olan Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören son öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiş olup mesleki ve teknik orta öğretim okullarında yürütülmekte olan Bilişim Teknolojisi Öğretmeni gereksiniminin nasıl karşılanacağı belirsizdir. Bu durum, bu bölümlerden daha önce mezun olup hala atanamayan ya da bu yıl mezun olacak olan öğretmenleri ve öğretmen adaylarını son derece etkilemektedir. Gelinen bu noktada, hali hazırda bilişim teknolojisi öğretmeni

yetiştirmekte olan üç farklı fakülteden öğretmen adaylarının, mesleğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi son derece önemli görülmektedir. Ayrıca, çalışma grubuna dahil olan üç fakülteden ikisi 2012-2013 öğretim yılından itibaren mezun vermeyeceği için benzer bir çalışmanın yapılması mümkün olmayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi'nin; Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü, Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü ve Teknik Eğitim Fakültesi Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi/Bilgisayar Sistemleri Bölümlü son sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından belirlemektir. Bu genel amaca dayalı olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının;

- a) Cinsiyetlerine göre,
- b) Mezun oldukları lise türüne göre,
- c) Öğrenim gördükleri fakültelerine göre,
- d) Bölümü isteyerek tercih etme durumlarına göre ve
- e) Öğretmenlik mesleğini yapmak isteme durumlarına göre değişiklik gösterip göstermediği yanıtlanmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma, 2012-2013 eğitim öğretim yılı; Gazi Üniversitesi'nin; Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi, Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ve Teknik Eğitim Fakültesi Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi/Bilgisayar Sistemleri bölümlerindeki 4. sınıf öğretmen adaylarının tutum ölçeği sorularına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi'ne bağlı Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi (ESEF) Bilgisayar Eğitimi Bölümünün 171, Gazi Eğitim Fakültesi (GEF) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünün 55 ve Teknik Eğitim Fakültesi (TEF) Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi/Bilgisayar Sistemleri Bölümünün 107 olmak üzere toplam 330 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Tablo 1'de fakültelerin ulaşılan öğrenci sayılarına ilişkin örneklem dağılımı verilmektedir.

Tablo 1. Fakültelerin Öğrenci Sayısına İlişkin Dağılım

FAKÜLTE	Öğrenci Sayıları (N)	Ulaşılan Sayı (n)
ESEF	171	118
GEF	55	46
TEF	107	90
TOPLAM	330	254

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmada; ESEF Bilgisayar Eğitimi Bölümü 4. sınıf öğrencilerinden 118, GEF Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü 4. sınıf öğrencilerinden 46 ve TEF Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi/Bilgisayar Sistemleri Bölümü 4.sınıf öğrencilerinden 90 öğrenciye ulaşılmıştır. Böylece çalışma evreninin %77'sine ulaşılmıştır ve bu oran yeterli kabul edilmiştir.

Tablo 2'de öğretmen adaylarının fakültelerine ve cinsiyetlerine göre dağılımı verilmektedir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Fakülte ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Fakülte	Cinsiyet				Toplam	
	Kız		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
ESEF	56	47.5	62	52.5	118	100
GEF	26	56.5	20	43.5	46	100
TEF	13	14.4	77	85.6	90	100
Toplam	95	37.4	159	62.6	254	100

Tablo 2’de araştırmaya katılan 254 öğretmen adayının %37.4’ünün kız, %62.6’sının erkek olduğu görülmektedir. Bunun yanısıra Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi’nde okuyan 118 öğretmen adayının % 47.5’i kız, % 52.5’i erkek; Gazi Eğitim Fakültesi’nde okuyan 46 öğretmen adayının % 56.5’i kız, %43.5’i erkek; Teknik Eğitim Fakültesi’nde okuyan 90 öğretmen adayının % 14.4’ü kız, % 85.6’sının ise erkek olduğu görülmektedir. Teknik Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının çoğunluğunun erkek olması bu fakültenin çoğunlukla erkek olan teknik lise öğrencileri tarafından tercih edilmesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğretmen adaylarının fakülte ve mezun oldukları lise türüne göre dağılımları Tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Fakülteleri ve Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımları

Fakülte	Mezun Olunan Lise Türü																			
	AL		AÖL		EML		FL		KML		L		TL		Tic. L.		Diğer		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
ESEF	7	5.9	1	0.8	26	22.0	1	0.8	12	10.2	14	11.9	25	21.2	15	12.7	17	14.4	118	100
GEF	6	13.0	1	2.2	3	6.5	0	0.0	13	28.3	5	10.9	8	17.4	4	8.7	6	3.0	46	100
TEF	2	2.2	0	0.0	15	16.7	4	4.4	5	5.6	1	1.1	32	35.6	3	3.3	28	31.1	90	100
Toplam	15	5.9	2	0.8	44	17.3	5	2.0	30	11.8	20	7.9	65	25.6	22	8.7	51	20.1	254	100

Tablo 3’e göre, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının dörtte biri (%25.6’sı) Teknik Lise (TL), %17.3’ü Endüstri Meslek Lisesi (EML), %11.8’i Kız Meslek Lisesi (KML) %8.7’si Ticaret Lisesi (Tic.L), %7.9’u Lise (L), %5.9’u Anadolu Lisesi (AL), %2’si Fen Lisesi (FL), %0.8’i Anadolu Öğretmen Lisesi (AÖL), %20.1’i diğer lise mezunudur. Üç fakültede İmam Hatip Lisesi ve Süper Lise mezunu olduğunu belirten öğretmen adayı olmadığı için bu liselere tabloda yer verilmemiştir. Öğretmen adaylarının yarıdan fazlası (%54,7) TL, EML, VE KML’si mezunlarıdır.

Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi’nde okuyan öğretmen adaylarının %5.9’u Anadolu Lisesi, %0.8’i Anadolu Öğretmen Lisesi, %22’si Endüstri Meslek Lisesi,

%0.8'i Fen Lisesi, %10.2'si Kız Meslek Lisesi, %11.9'u Lise, %21.2'si Teknik Lise, %12.7'si Ticaret Lisesi, %14.4'ü ise diğer liseler mezunudur.

Gazi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının %13'ü Anadolu Lisesi, %2.2'si Anadolu Öğretmen Lisesi, %6.5'i Endüstri Meslek Lisesi, %28.3'ü Kız Meslek Lisesi, %10.9'u Lise, %17.4'ü Teknik Lise, %8.7'si Ticaret Lisesi, %3'ü ise diğer liseler mezunu iken Gazi Eğitim Fakültesi'nde Fen Lisesinden mezun öğretmen adayı bulunmamaktadır.

Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğretmen adaylarının %2.2'si Anadolu Lisesi, %16.7'si Endüstri Meslek Lisesi, %4.4'ü Fen Lisesi, %5.6'sı Kız Meslek Lisesi, %1.1'i Lise, 35.6'sı Teknik Lise, %3.3'ü Ticaret Lisesi, %31.1'i ise diğer liseler mezunu olduğunu belirtirken Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olduğunu belirten öğretmen adayı bulunmamaktadır.

Öğretmen adaylarının bölümü isteyerek seçip seçmeme durumlarına ilişkin dağılımları Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Bölümlerini İsteyerek Seçmelerine Göre Dağılımı

Fakülte	Bölümü İsteyerek Seçme				Toplam	
	Evet		Hayır		f	%
	f	%	f	%		
ESEF	80	67.8	38	32.2	118	100
GEF	24	52.2	22	47.8	46	100
TEF	64	71.1	26	28.9	90	100
Toplam	168	66.1	86	33.9	254	100

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının bölümlerini isteyerek seçme durumları incelendiğinde toplam adayın %66.1'inin bölümünü isteyerek seçtiği %33.9'unun ise isteyerek seçmediği görülmektedir. Teknik Eğitim Fakültesi'nin 90 öğretmen adayından %71.1'i bölümü isteyerek seçtiğini, %28.9'u isteyerek seçmediğini, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi'nin 118 öğretmen adayının %67.8'i bölümü isteyerek seçtiğini %32.2'si ise isteyerek seçmediğini belirtmiştir. Gazi Eğitim Fakültesi'nin 46 öğretmen adayının %52.2'si bölümünü isteyerek seçtiğini, %47.8'i isteyerek seçmediğini belirtmektedirler.

Öğretmen adaylarının fakültelere göre öğretmenlik yapmayı isteyip istememe durumlarına ilişkin dağılımları Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yapmayı İstemelerine Göre Dağılımı

Fakülte	Öğretmenlik Yapmayı İsteme				Toplam	
	Evet		Hayır		f	%
	f	%	f	%	f	%
ESEF	88	74.6	30	25.4	118	100
GEF	29	63.0	17	37.0	46	100
TEF	62	68.9	28	31.1	90	100
Toplam	179	70.5	75	29.5	254	100

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik yapmayı isteyip istememe durumları incelendiğinde toplam adayın %70.5'i, öğretmenlik yapmak istediğini, %29.5'i yapmak istemediğini belirttiği görülmektedir. Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi'nde okuyan öğretmen adaylarının %74.6'sı öğretmenlik yapmak istediğini, %25.4'ü istemediğini; Teknik Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarından %68.9'u öğretmen olmak istediğini, % 31.1'i istemediğini; Gazi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarından %63'ü öğretmen olmak istediğini, %46'sı istemediğini ifade etmektedirler.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri; "Kişisel Bilgi Formu" (cinsiyet, mezun oldukları lise türü, öğrenim gördükleri fakülte, bölümü isteyerek seçip seçmeme, öğretmen olmayı isteme tercih nedeni) ve "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Aşkar ve Erden tarafından (1987) geliştirilerek geçerliliği ve güvenilirliği sağlanan ölçeğin Cronbach α -güvenirlik katsayısı $\alpha = 0.87$ olarak bulunmuştur. Ölçek, 24' ü olumlu, 10'u olumsuz olmak üzere toplam 34 ifadeden oluşmuştur. Ölçeğin olumlu ifadeleri; "tamamen katılıyorum" 5, "çoğunlukla katılıyorum"4 , "orta derecede katılıyorum"3, "kısmen katılıyorum" 2, "hiç katılmıyorum" 1 olarak puanlanırken olumsuz ifadeleri; "tamamen katılıyorum" 1, "çoğunlukla katılıyorum" 2, "orta derecede katılıyorum" 3 , "kısmen katılıyorum" 4 , "hiç katılmıyorum" 5 olarak ters yönde puanlanmıştır.

Verilerin Analizi

Uygulama sonucu toplanan veriler SPSS 16.0 paket programında analiz edilerek yorumlanmıştır. Öğretmen adaylarının kişisel bilgilerine ilişkin verilerinin analizinde yüzde ve frekans hesaplanmıştır. Adaylarının cinsiyet, bölümü isteyerek seçip seçmeme ve mezun olunca öğretmenlik yapmak isteyip istememe değişkenleri bakımından öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Ayrıca, adayların mezun olunan lise ve öğrenim görülen fakülte türü değişkenleri bakımından öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bağımsız değişkenler arasındaki fark $\alpha = .05$ düzeyinde test edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde öğretmen adaylarının kişisel değişkenlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi için istatistiksel olarak analiz yapılmış ve elde edilen bulgulara ilişkin yorumlarda bulunulmuştur.

İlk olarak araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla uygulanan t-testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Kız	95	3.73	0.73	252	2.42	.103
Erkek	159	3.48	0.83			

Tablo 6'da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur [$t(254) = 2.42, p = .103 > .05$]. Bir başka deyişle kız ve erkek öğretmen adaylarının

öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında bir fark yoktur. Bu bulgu cinsiyetin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum üzerinde bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Kız öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamaları ($\bar{X} = 3.73$), erkeklere ($\bar{X} = 3.48$) göre biraz daha yüksek olmasına rağmen, tutum puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir. Bu bulgu daha önce yapılmış olan (Erden 1995, Gürbüz ve Kışoğlu 2007, Sayın 2005, Şimşek 2005, Tanel, Kaya-Şengören ve Tanel 2007 ve Özder, Konedralı, Zeki 2010) cinsiyetin tek başına anlamlı olmadığı diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları konusunda yapılan bazı çalışmalarda kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek bulunmuştur (Tanrıoğan 1997, Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005, Terzi ve Tezci 2007, Yeşil 2011, Uğurlu ve Polat 2011).

Tablo 7’de öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre öğretmenlik mesleğine ilişkin toplam tutum puanları aritmetik ortalamaları, Tablo7.1’de ise lise mezuniyetine göre mesleğe ilişkin tutumlar arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA sonucuna yer verilmektedir.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları

Lise Mezuniyet	N	$\bar{X}$	s
AL	15	3.64	0.54
AÖL	2	2.75	0.35
EML	44	3.67	0.75
FL	5	2.98	1.27
KML	30	3.47	0.78
L	20	3.86	0.87
TL	65	3.49	0.76
TİC.L	22	3.62	0.79
Diğer	51	3.59	0.87
TOPLAM	254	3.57	0.80

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanlarının $\bar{X} = 3.86$ ile $\bar{X} = 2.75$ arasında değiştiği ve ortalamaların çoğunlukla yüksek düzeyde oldukları görülmektedir. Mesleğe ilişkin toplam tutum puan aritmetik ortalaması en yüksek ($\bar{X} = 3.86$) olan düz liseden mezun olan öğretmen adayları iken Anadolu Öğretmen Lisesi'nden mezun olan öğretmen adaylarının aritmetik ortalaması en düşük ($\bar{X} = 2.75$) olan grup olduğu görülmektedir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun oldukları liselere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için tek yönlü ANOVA uygulanmış ve bulgular Tablo 7.1'de verilmektedir.

Tablo 7.1. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Mezun Oldukları Lise Türüne Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	6.027	8	.753			
Gruplar İçi	156.762	245	.640	1.177	.313	-
Toplam	162.788	253				

Tablo 7.1 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamaları arasında mezun oldukları liselere göre anlamlı derecede farklılık olmadığı görülmektedir [$F(8-245)=1.177$, $p= .313>.05$]. Öğretmen adaylarının tutum puanlarının mezun oldukları liselere göre farklılaşmadığı söylenebilir. Bu bulgu Tanel ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan çalışmanın bulguları ile paralellik gösterirken, Derman, Özkan, Altuk ve Mülazımoğlu (2008) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Öğretmen adaylarının eğitim gördükleri fakültelere göre toplam tutum puanlarının aritmetik ortalamaları Tablo 8'de verilmektedir.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Fakültelerine Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları

Fakülte	N	$\bar{X}$	S
ESEF	118	3.61	0.74
GEF	46	3.36	0.89
TEF	90	3.63	0.82
TOPLAM	254	3.57	0.80

Tablo 8 incelendiğinde Teknik Eğitim Fakültesi Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puan ortalaması $\bar{X}$ =3.63, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği Bölümü öğretmen adayları toplam puan ortalaması $\bar{X}$ =3.61, Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarının toplam puan ortalaması $\bar{X}$ =3.36'dır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun oldukları fakültelere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için tek yönlü ANOVA uygulanmış ve bulgular Tablo 8.1.'de verilmektedir.

Tablo 8.1. Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Fakültele göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anamlı Fark
Gruplar Arası	2.542	2	1.271			
Gruplar İçi	160.246	251	.638	1.991	.139	-
Toplam	162.788	253				

Tablo 8.1. incelendiğinde görüleceği gibi, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puan ortalamaları, fakültelerine göre anlamlı derecede fark göstermemektedir [F(2-251)=1.991, p=.139>.05]. Buna göre, öğretmen adaylarının tutum puanlarının bölümlerine göre farklılaşmadığı söylenebilir. Bir başka deyişle her üç fakültenin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip öğretmen adayları mezun ettikleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarının okudukları bölümü isteyerek seçme ve seçmeme durumlarına göre toplam tutum puanlarının aritmetik ortalaması hesaplanmış ve aritmetik puanlar arasında bölümü isteme ve istememelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla t-testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Bölümü İsteme Durumlarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Fakülte	Bölümü İsteme	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
ESEF	Evet	80	3.67	0.70	116	1.41	.160
	Hayır	38	3.47	0.79			
GEF	Evet	24	3.75	0.75	44	3.36	.002
	Hayır	22	2.94	0.86			
TEF	Evet	64	3.75	0.73	88	2.36	.020
	Hayır	26	2.94	0.93			
TOPLAM	Evet	168	3.72	0.72	252	4.15	.103
	Hayır	86	3.29	0.87			

Tablo 9 incelendiğinde görüleceği gibi, toplam öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamaları bölümü isteyerek seçmelerine göre anlamlı derecede bir farklılık göstermemektedir [t (254) = 4.15, p =.103>.05]. Öğretmen adaylarının, bölümü isteyerek seçme ve seçmeme durumlarına göre mesleğe ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmamasına rağmen, mesleği isteyerek seçenlerin tutum puanlarının ortalaması ($\bar{X}$ =3.72), istemeyerek seçenlere ($\bar{X}$ = 3.29) göre biraz daha yüksektir.

Tablo 9 öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri fakültelerine göre incelendiğinde, ESEF ve TEF'si öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutum puanlarının öğretmenlik yapmayı isteme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Ancak GEF öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, bölümü isteme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [t(252)=3.36, p=.002<.05]. GEF öğretmen adaylarının, mesleği isteyerek seçenlerin tutum puanlarının ortalaması (

$\bar{X}=3.75$), istemeyerek seçenlere ($\bar{X} = 2.94$) göre daha yüksektir. GEF'nin bölümü isteyerek seçen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, isteyerek seçmeyen adaya göre daha olumludur.

Öğretmen adaylarının mezun olduktan sonra öğretmenlik yapmayı istemeyip istememe durumlarına göre toplam tutum puanlarının aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve aritmetik puanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo10. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Olmayı İsteme Durumlarına Göre Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları ve t-testi Sonuçları

Fakülte	Öğretmenlik İsteme	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
ESEF	Evet	88	3.87	0.63	116	8.02	.000
	Hayır	30	2.85	0.47			
GEF	Evet	29	3.82	0.60	44	6.13	.000
	Hayır	17	2.57	0.76			
TEF	Evet	62	4.02	0.49	88	9.19	.000
	Hayır	28	2.78	0.76			
TOPLAM	Evet	179	3.91	0.58	252	13.7	.000
	Hayır	75	2.76	0.66			

Tablo 10'a göre öğretmen adaylarının toplamının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik yapmayı isteme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t(252)=13.7$, $p=.000<.05$]. Öğretmenlik yapmak isteyen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ($\bar{X}=3.91$), öğretmenlik yapmak istemeyen adaya ($\bar{X}=2.76$) göre daha olumludur. Ayrıca her üç fakültenin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, öğretmenlik yapmayı isteme durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Her üç fakültede de öğretmenlik yapmak isteyen öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, öğretmenlik yapmak istemeyen adaya göre daha olumludur. Bu bulgular, adayların öğretmen olmayı isteme ve istememe durumlarına göre öğretmenlik

mesleğine yönelik tutumları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılığın olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Literatürde bu bulguyu destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır (Battal, Yurdakul ve Sahan 1998, Hoşgörür, Kılıç ve Dünder 2002, Akpınar, Yıldız ve Ergin 2006, Gürbüz ve Kışoğlu 2007, Sağlam 2008, Uğurlu ve Polat 2011).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç

Araştırma sonucu bir bütün olarak ele alındığında öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının “orta” ve “yüksek” düzeyde değer aldığı görülmektedir. Ölçekten elde edilen veriler ve yapılan istatistiksel analizler ışığında, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında cinsiyet, mezun olunan lise türü, eğitim gördükleri fakülteleri, bölümü isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmadığı, öğretmenlik yapmayı isteme açısından ise anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmekle birlikte bulgulara dayalı sonuçlar aşağıda verilmektedir.

Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleği tutum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. Özellikle öğretmenlik mesleğine kadınların daha yatkın olduğu yönündeki genel kanının tersine Bilişim Teknolojisi Öğretmeni olacak kadın ve erkek öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin benzer bir tutuma sahip oldukları görülmektedir.

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türlerine göre mesleğe ilişkin toplam tutum ortalama puanlarının genel olarak yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olması beklentisine rağmen, en düşük ortalamaya sahip olmaları dikkat çekici bir durumdur. Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre yapılan analizler sonucunda, mezun olunan lise türünün mesleğe yönelik tutumları etkilemediği ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre, öğretmen liseleri dışındaki lise türlerinin tamamının

öğrencileri öğretmenlik mesleğine yönlendirmede aynı düzeyde etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada üç ayrı fakülte öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca, adayların öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları arasında, öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri fakülte öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkilememektedir. Üç fakültedeki öğretmen adaylarının olumlu tutum içinde olması ve öğrenim gördükleri fakülteye göre tutum puanları arasında fark olmamasından hareketle, bu fakültelerin adayların mesleki tutumlarını aynı olumlu düzeyde geliştirecek şekilde yetiştirdiği söylenebilir.

Öğrenim gördükleri bölümü isteyerek tercihlerine yazan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları, bölümü istemeden tercihlerine dahil eden öğretmen adaylarından yüksek olmakla birlikte iki grubun tutum puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu durum bölümü isteyerek tercih etmeyen öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri süre içinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştiğini göstermektedir.

Mezun olduğunda öğretmenlik yapmak isteyen öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin toplam tutum puanlarının ortalaması, mezun olunca öğretmenlik yapmak istemeyen öğretmen adaylarına göre daha yüksek çıkmıştır. Öğretmen olmak isteyen ve istemeyen adayların öğretmenlik mesleğine yönelik toplam tutum puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır. Öğretmenlik yapmak isteyen adayların mesleğine bakışları öğretmenlik yapmak istemeyenlere göre daha olumludur.

Öğretmen adaylarının genel olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim Fakültelerinden mezun olan adayların atanma sorunları yaşamasına, Bilişim Teknolojileri derslerinin ilkokuldan kaldırılarak ortaokul ve lisede bir-iki saatlik seçmeli ders haline getirilmesine, ayrıca ESEF ve TEF'nin kapatılması ile öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili ciddi derecede gelecek kaygısı yaşamalarına rağmen, öğretmenlik mesleğine ilişkin “orta” ve “yüksek” düzeyde görüşler ortaya

koymaları dikkat çekici bir bulgudur. Bu durum, öğretmen yetiştiren bu fakültelerin ilgili bölümlerinin bütün olumsuzluklara rağmen etkili düzeyde öğretmen yetiştirdiğinin göstergesi olarak kabul edilebilir. ESEF ve TEF'in kapatılan birer fakülte olmasına rağmen öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutum puanlarının yüksek çıkması, öğretmen yetiştirmedeki önemlerinin dikkate alınmasını gerektirmektedir.

Öneriler

Araştırma ile bilişim teknolojileri öğretmeni olacak adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip oldukları saptanmıştır. Gerek örgün gerekse yaygın eğitim kurumlarında görev alacak bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının sahip oldukları bu olumlu tutumları değerlendirilmeli ve daha geliştirmeleri için olanaklar sağlanmalıdır.

Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olup eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitime başladıkları dönem ve eğitimlerini bitirme dönemlerinde mesleki tutumlarının incelenmesine yönelik bir çalışma yapılması yararlı olacaktır.

Geleceğin öğretmenleri olacak adayların, bu mesleğe yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmek amacıyla, öğretim süreci boyunca öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgilendirme ve özendirme yönelik etkinliklere programlarda yer verilmelidir.

Adayların üniversite sınavında eğitim fakültelerini tercih etmelerine rağmen öğretmenlik yapmak istememelerinin nedenlerini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılmalı, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarından öğretmenlik mesleğini yapmak istemediğini belirtenlerin mesleğe karşı tutumlarının geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Araştırmanın Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği adaylarına ilişkin daha da genellenebilir sonuçlara ulaşabilmek için farklı üniversiteleri de kapsayacak şekilde düzenlenebilir.

Bu araştırma ile sadece son sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitim fakültesi BÖTE bölümlerinde tüm sınıf

düzeylelerini kapsayan ve sınıf düzeylerine göre karşılaştırmalar yapılan araştırmalar yapılmalıdır.

ESEF ve TEF Bilişim Teknolojisi Öğretmenliği bölümlerinin kapatılma gerekçeleri irdelenerek, genel liselerin bilgisayar dersleri ve meslek liselerinin bilgisayar bölümlerine hangi kaynaklardan öğretmen yetiştirileceğine dair çalışmalar yapılmalı ve genel ve meslek liselerinde görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için gerekli bölümler açılmalıdır.

ESEF'nin ve TEF'lerinin kapatılmasının ardından genel ve meslek liselerin ihtiyacı olan Bilişim Teknolojisi Öğretmenini yetiştirmesine karar verilen bölümlerin öğretmen adaylarına yönelik benzer çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akpınar, E., Yıldız, E. & Ergin Ö. (2006). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19:56-62.
- Aksu, M. (2005). "Eğitim fakültelerinin değişen rolleri ve Avrupa boyutu", Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 22 - 23 - 24 Eylül 2005, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara, s. 25 - 42.
- Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 121, 8-11.
- Başbay, M., Ünver, G. & Bümen N. (2009). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: boylamsal bir çalışma. *Educational Administration: Theory and Practice*, Vol. 15, Issue 59, pp: 345-366.
- Battal, N., Yurdakul B. & Sahan H.H. (1998). Farklı branşlardan mezun olan sınıf öğretmenlerinin mesleğine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar (Balıkesir Örneği). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt: 1 Sayı: 2.

- Bayrakçı, M. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye eğitim politikalarında bilgi ve iletişim teknolojileri ve mevcut uygulamalar [Elektronik versiyon]. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(167).
- Bursalıoğlu, Z., (1981). Eğitim Yöneticisinin Yeterlilikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, Ankara.
- Coultas, C. J. ve Lewin, K. W. (2002). Who becomes a teacher? The characteristics of student teachers in four countries. *International Journal of Educational Development*, 22 (3-4), 243-260.
- Çeliköz, N. (2000). “Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği [331 - 388]”, *Öğretmenlik mesleğine giriş* (Ed. Özdemir, Ç.), Ankara: Asil.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Demirli, C., Kerimgil, S. & Donmuş, V. (2012). Türkiye’deki bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2):369 -388.
- Derman, A., Özkan, E., Altuk, Y. & Mülazımoğlu, İ. (2008). Kimya öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*. Cilt 9, Sayı 2, (113-127).
- DPT, Devlet Planlama Teşkilatı, (2000), “Yüksek Öğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı”, Yayın No DPT: 2534, Ankara.
- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik Formasyon Programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:19 No:2 427-438.
- Erdem, A. R., Gezer, K. & Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim Fen –Matematik ve Sosyal Alanlar Öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları (Pamukkale Üniversitesi Örneği). *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (28–30 Eylül 2005)*, Pamukkale Üniversitesi, Kongre Kitabı I. Cilt, 471–477.

- Erden, M. (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 99-104.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*, Ankara: Alkım Yayınları.
- Erkuş, A., Şanlı, N., Bağlı, M. T. & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi, *Eğitim ve Bilim*, 116, 27-33.
- Eyidoğan, B., Odabaşı, F. & Kılıçer K.. (2011). İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersinin seçimlik olmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, Cilt:2, Sayı:4.
- Ghaith, G. ve Yaghi, H. (1997). Relationships among experience, teacher efficacy, and attitudes toward the implementation of instructional innovation. *Teaching and Teacher Education*, 13(4), 451-458.
- Gürbüz, H. ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz Yüksek Lisans Programına devam eden fen-edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi* 9(2),71-83.
- Hacıömeroğlu, G. ve Taşkın Ç. (2010). Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları (OFMA) Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, Sayfa 77-90.
- Hoşgörür, V., Kılıç, Ç. & DüNDAR, H. (2002). Kırıkkale üniversitesi sınıf öğretmenliği programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. Sayı 16, Sayfa 91-100.
- Jinks, J., ve Lorsbach, A. (2003). Introduction: motivation and self-efficacy belief. *Reading&Writing Quarterly*, 19, 113-118.
- Johnson M. G. and Howell, A. (2005). Change in preservice teacher attitudes toward contemporary issues in education. ED: 490725.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar*. Evrim Yayınevi. İstanbul.
- Kavcar, N., Erol M., Şengören S. K., Tanel R., Tanel Z. & Sağlam M. (2007). "Ortaöğretime öğretmen yetiştirme: Tezsiz yüksek lisans uygulamasının sorgulanması ve yeni bir model önerisi", *Türk Milli Eğitimi'nin Güncel*

- Sorunları ve Çözüm Önerileri, Yüksek Öğretmenliler Derneği – Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Sempozyumu Bildirisi, 5-6 Mayıs 2007, Bolu, [Online]: http://web.bahcesehir.edu.tr/yuksekogretmen/nevzat_kavcar.pdf adresinden 7 Mart 2013 tarihinde indirilmiştir.
- Keser, H., Bayır, Ş. & Numanoğlu, G. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi*, Cilt I, Volume 1, 195-200, Edirne.
- Kyriacou, C. ve Kunc, R. (2007). Beginning teachers' expectations of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 23, 1246–1257.
- Lašek, J. ve Wiesenbergová, Š. (2007). Prospective teachers' attitudes to their profession. *The New Educational Review*, 13(3-4), 129-138.
- Moran, M. T. ve Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.
- Numanoğlu, G. ve Bayır, Ş. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 10, Sayı 1.
- Odabaşı, H.F. (1998). Bilgisayar Destekli Eğitim. Y. Hoşcan (Ed.) s. 135-150. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*. Eskişehir.
- Onural, H. (2005). “Öğretmen adaylarının ideal öğretmen niteliklerine ilişkin görüşleri”, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28 - 30 Eylül 2005, Denizli, s. 452 - 455.
- Özbek, R, Kahyaoğlu, M. & Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: IX, Sayı: 2, Sayfa 221-232.
- Özder, H, Konedraı, G. & Zeki C.P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Educational Administration: Theory and Practice*, Vol. 16, Issue 2, pp: 253-275.
- Özgür, F. N. (1994). Öğretmenlik mesleğine karşı tutum. *Yayımlanmamış doktora tezi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Pajares, F. (2002). Gender and perceived self-efficacy in self-regulated learning. *Theory into Practice*, 41(2)-116-125.
- Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, ss. 151-168.
- Pigge, F. L. ve Marso, R. N. (1987). Relationships between student characteristics and changes in attitudes, concerns, anxieties, and confidence about teaching during teacher preparation. *Journal of Educational Research*, 81(2), 109-115.
- Riggs, I. M. (1991). Gender differences in elementary science teacher self-efficacy. *ERIC Document Reproduction Service No. ED 340705*.
- Robbins, S. (1994). Örgütsel Davranışın Temelleri (Çev: Sevgi Ayşe Öztürk). *ETAM Basım Yayın Eskişehir*.
- Sağlam, Ç. A.(2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:V, Sayı:I, 59-69.
- Sayın, S. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları*, 19, 272-281.
- Soran, H., Demirci, C. & Atav, E. (1996). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Sayfa:106-109, İstanbul.
- Şimşek, H. (2005). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), <http://efdergi.yyu.edu.tr>.
- Tanel, R., Şengören, S. & Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 1-9.
- Tanrıoğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *PAÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:3.

- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yaz, 6(3), 461-48.
- Terzi, A.R. ve Tezci E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Educational Administration: Theory and Practice*. Fall 2007, Issue 52, pp: 593-614.
- TTKB. (2009). İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Sayı: 347, 28.08.2009, s.17.
- Uğurlu, C. ve Polat S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 35, Sayı: 1, 68-74.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim Yönetimi*, 12 (45) ,109-127.
- Woolfolk, A. E. ve Hoy W. K. (1990). Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about control. *Journal of Educational Psychology*, 82, 81-91.
- Yeşil, H. (2011). Turkish language teaching students' attitudes towards teaching profession. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(1), 200-219.
- YÖK. (1998). Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi Raporu. Ankara.
- Yüksel S. (2004). Tezsiz yüksek lisans programının öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkisi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVII (2), 355-379.

SUMMARY

The studies mentioned in the related literature clearly conclude that teachers should be equipped with the following skills and knowledge to ensure quality teaching process and effective teaching: taking students' needs and individual differences into consideration; improving interpersonal relationships and communication skills; encouraging group work and active participation while students are completing the tasks; consulting students in choosing effective and quality free time activities; providing guidance during environment-related activities; adopting student-centered teaching; assisting the students who need special education; making efficient planning before teaching; using appropriate and various teaching methods and techniques;

assessing cognitive, emotional and kinetic behaviors of the students through appropriate methods and instruments; preparing teaching materials; encouraging students to develop correct behaviors; establishing interdisciplinary connections in the field; learning how to teach and to teach what they have learned; informing students about various ways to access knowledge; acquiring information about different intelligence types and learning styles; being eager to assist students in preparing them for their future jobs; developing analytical, critical and creative thinking skills; and being knowledgeable about their own fields and specific teaching methods used in these fields (Erden, 1998; Çeliköz, 2000; Aksu, 2005; Kavcar et al, 2007, cited by Numanoğlu and Bayır, 2009).

One of the important factors affecting increasingly changing behaviors and belief of teachers is “attitude”, which affects our own behaviors as well our social perception. Kağıtçıbaşı (1999) defines “attitude” as follows: “the tendency which is unique to individuals and forms his / her thoughts, feelings and behaviors with regards to a psychological object”. The ultimate objective of teacher training programs is to furnish prospective teachers with the skills and knowledge they are likely to need while teaching in their future working life. These skills and knowledge affect the behaviors of prospective teachers’ during their future teaching practices. Therefore; developing positive attitudes towards teaching profession plays a crucial role in ensuring efficient teaching practices meeting the demands of the profession. Moreover, in teacher training programs, it is also quite significant to predetermine the positive conditionings regarding the teaching profession to be provided for prospective teachers as well as to assess their attitudes towards such conditionings. It is commonly acknowledged that attitude towards a profession is one of the main components of job satisfaction and commitment (Robbins, 1994). The results of the studies conducted by the researchers such as Medved(1981), Schackmuth (1979), Weaver (1977) and Holdaway (1978) clearly show that the positive attitudes of teachers towards teaching profession are influential in job satisfaction to a great extent (Tanrıöğen, 1997).

Thus, in order to ensure high quality teaching, it is necessary to determine the attitudes of teachers and prospective teachers towards teaching as a profession and to take some precautions to change the existing negative attitude into positive one. It is also acknowledged that the attitudes of teachers towards their profession have a great effect on students. The detailed review of the related literature revealed that there is not a specific study conducted to determine the attitudes of prospective teachers attending “Computer Teaching Departments” in different faculties which train teachers for different educational institutions (secondary schools, high schools and vocational schools). Therefore; the current study is considered valuable since it was conducted with the senior students of three different faculties at Gazi University that train computer teachers. Moreover, this study is also important because it determines the

attitudes of prospective computer teachers attending “Industrial Art Education Faculty” (IAEF) and “Technical Education Faculty” (TEF), which have been recently closed.

The aim of the study is to determine the attitudes of senior students attending Computer Teaching Departments of three faculties at Gazi University towards teaching profession; namely Industrial Arts Education Faculty, Gazi Education Faculty and Technical Education Faculty. In addition, the answers to the following questions are also searched for: “Does the attitude of prospective teachers towards teaching profession differ according to ..

- a) gender?
- b) the type of the high school they graduate from?
- c) the faculties they attend?
- d) whether they choose the department willingly or not?
- e) whether they want to be a teacher after graduation or not?

In the current study, “descriptive method” was used to determine whether the attitudes of prospective teachers towards teaching differ according to some variables. The study is limited to the replies provided by 254 senior students attending “Computer Teaching Department” of the following faculties at Gazi University during 2012-2013 academic year: Industrial Arts Education Faculty, Gazi Education Faculty and Technical Education Faculty.

For the purposes of the study, the data was collected by using two instruments; namely “Personal Information Form” (gender, choosing the department willingly or not, wanting to be a teacher or not etc..) and “Attitude Scale for Teaching Profession”, which was developed and tested for validity and reliability by Aşkar and Erden (1987). Cronbach α - reliability co-efficient of the scale was calculated as $\alpha = 0.87$. It consists of 24 positive and 10 negative items, which is 34 in total.

When the results of the study are examined as a whole, it is found that the attitude points towards teaching as a profession are at “medium” or “high” levels. The data obtained from the scale and the detailed statistical analysis show that there are no meaningful differences between attitude points and the following variables: “gender”, “the types of high schools they graduate from” and “the faculty they attend” and “choosing the department willingly or not”. However; meaningful difference has been found between attitude points and the variable “willingness to be a teacher after graduation or not”.

The results of the study show no meaningful difference between the gender of the participants and their total mean attitude points. Accordingly, male and female prospective teachers can be claimed to have similar attitudes towards teaching profession, which contrasts with the view that females are more inclined to teaching profession.

The total mean attitude points of the participants have been found to be generally higher for the variable “the type of high school they graduate from”. However; it has been quite surprising that the graduates of Anatolian teacher training high schools have the lowest means with regards to positive attitude towards teaching profession although the expectation would be just the opposite. The analysis regarding the variable “the type of high school they graduate from” reveals that this variable has no effect on the attitudes towards teaching profession. In other words, it can be said that all high school types except “teacher training high schools” are similarly influential in encouraging their students for teaching profession.

The results of the study reveal that the attitude points of prospective teachers towards teaching profession attending study-specific three different faculties are quite high. In addition, no meaningful difference has been found between attitude points and the variable “the faculty they attend”. In other words, the faculty they attend does not influence their attitude towards teaching profession. The positive attitudes of prospective teachers attending the study-specific three faculties and lack of meaningful difference according to the variable “the faculties they attend” may imply that all these three faculties equally develop positive attitude for teaching profession in their students. The total attitude points of the prospective teachers who state that they have willingly chosen their department are higher than those who reluctantly included the department among their choices. However; there is not a meaningful difference between the means for the attitude points of these two groups. The explanation for this situation might be that the students who chose the department reluctantly might be developing positive attitude towards teaching profession during their education in the faculty.

The mean score for the total attitude points of the prospective teachers who want to work as a teacher after their graduation is higher than the score for those who do not want. The statistical analysis has revealed a meaningful difference between the means of total attitude points of these two groups. In addition, the difference between the attitude points of the two groups is also significant. Therefore; it can be concluded that the participants who want to work as a teacher after their graduation has more positive attitudes towards teaching than those who do not want.

Broadly speaking, prospective teachers have been found to have positive attitudes towards teaching profession. This result is quite interesting because the graduates of education faculties are generally pessimistic about their future in Turkey since they have problems regarding employment in state-run schools. In addition, the situation is even worse for the graduates of “Computer Teaching Departments” because the number of class hours of the course “Informatics Technologies” has been reduced to one or two hours in secondary and high schools and all IAEFs and TEFs have been closed countrywide. This situation can be interpreted as the indication of quality education in these faculties despite all the concerns and problems. Although IAEFs and

TEFs have been closed, the attitudes of prospective teachers were quite high, thus their importance in teacher training should be considered in future practices and policies.